

**UCHWAŁA NR XLI/326/22
RADY GMINY WODYNIE**

z dnia 30 listopada 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wodynie na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.) Rada Gminy Wodynie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wodynie na lata 2022-2025”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wodynie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosław Michalczyk

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY WODYNIE NA LATA 2022 - 2025

1. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wodynie na lata 2022 – 2025, zwany dalej „Programem” lub „Gminnym Programem” stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków, a w związku z tymi problemami stosowania przemocy w rodzinie. Opracowany Gminny Program odnosi się również do problemów, jakie niosą inne uzależnienia spowodowane np. paleniem papierosów, używaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnieniem spowodowanym spędzaniem przez dzieci i młodzież zbyt wiele czasu przed komputerem oraz niewłaściwe korzystanie z Internetu. Powyższe problemy wyznaczają główne kierunki działań, z określeniem celów i sposobu ich osiągnięcia przez samorząd gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia również zadania własne wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.). Zgodnie z treścią w/w ustawy, zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wykonuje się w szczególności przez *tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożycia alkoholu*¹⁾. Gminny Program uwzględnia *działalność wychowawczą, informacyjną, ograniczanie dostępności alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu*²⁾. Na zadaniach tych należy skupić znaczną uwagę, gdyż szkody spowodowane przez uzależnienia występują w wielu wymiarach społecznych i ekonomicznych. Do zadań własnych gminy należy inicjowanie oraz realizowanie zadań, zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.), w tym: różnych form i możliwości rozwiązywania problemów alkoholowych, u podstaw których występują uzależnienia oraz prowadzenie szeroko zakrojonej działalności profilaktycznej. Rozwiązywanie problemów alkoholowych to wyrażenie, które nie jest skierowane wyłącznie do grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, a skupia się na całej lokalnej społeczności. Dlatego też przedmiotem działań na rzecz zdrowia publicznego musi być nie tylko grupa ludzi pijących, ale także tych, którzy z racji wieku dopiero zaczną stawać przed wyborami dotyczącymi ilości i częstotliwości picia. Problem alkoholowy jest jednym z wielu problemów społecznych i zdrowotnych. Ważnym problemem jest narkomania, ponieważ pojawia się nie tylko w miastach, ale również coraz częściej na terenach wiejskich. Gminny Program uwzględnia działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, także diagnozę w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących.

2. PODSTAWA PRAWNA I MERYTORYCZNA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wodynie na lata 2022 – 2025 jest częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2025. Opracowany został zgodnie z treścią ustaw:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),

¹⁾ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)

²⁾ Tamże

3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.),

4. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2469).

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych.

W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ ustawy (*reklama napojów alkoholowych*) i art. 15 (*zakaz sprzedaży alkoholu niepełnoletnim, nietrzeźwym, pod zastaw lub na kredyt*) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej³⁾.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) w art. 10 ust. 1 określa dla gminy następujące zadania własne:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego⁴⁾.

W myśl art. 10 ust. 2a w/w ustawy: W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3⁵⁾.

Ponadto, Gminny Program powinien zawierać zadania określone w ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U.

³⁾ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)

⁴⁾ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)

⁵⁾ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)

z 2021 r. poz. 2469). Zadania powyższe dotyczą zakresu uzależnień behawioralnych ze względu na rosnące rozpowszechnienie i wynikające z nich szkody zarówno zdrowotne jak i społeczne⁶⁾ .

Uzależnienia behawioralne to takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (granie w gry, zakupy, hazard, etc.), a ich specyfiką jest utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. Są one określane mianem uzależnienia od czynności, czynności/zachowań kompulsywnych, nałogowych, problemowych⁷⁾ .

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WODYNIE

Gmina Wodynie jest gminą wiejską, położoną w województwie mazowieckim i jest to gmina w powiecie siedleckim. Powierzchnia gminy stanowi 115,4 km², na których jest 24 sołectwa. W roku 2021 Gmina Wodynie liczyła 4366 mieszkańców, z czego 2211 osób (51%) osób to mężczyźni, a 2155 osoby (49%) to kobiety.

Na podstawie powyższych danych stwierdzono, że w gminie Wodynie zamieszkuje 216 osób (4,95% wszystkich mieszkańców) w wieku adolescencji.

W miesiącu październiku 2022 roku zostały przeprowadzone badania ankietowe w celu sporządzenia „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych”. Badania dotyczyły różnych problemów społecznych, m.in.: bezrobocie, ubóstwo, wzrost przestępczości, kryzys rodziny – problemy wychowawcze, kryzys norm moralnych, przemoc, zarówno w rodzinie jak i w środowisku szkolnym, podejmowanie zachowań ryzykownych takich jak: nadużywanie alkoholu, nikotyny, dopalaczy, narkotyków, uzależnienia od gier, hazardu, przemocy w rodzinie oraz w środowisku szkolnym/rówieśniczym, cyberprzemocy, a także korzystania z mediów, Internetu, które prowadzą do uzależnienia. Celem badań było uzyskanie informacji dotyczących postaw społecznych mieszkańców gminy Wodynie wobec powyższych zjawisk.

Informacje dotyczące problemów społecznych zebrano w badaniach ankietowych – anonimowo wypełniane kwestionariusze, które zostały przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Wodynie, w trzech grupach reprezentujących lokalne środowisko:

- 36 uczniów klas ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wodynie, 14 kobiet, tj. 38,89% ogółu badanych i 22 mężczyzn (tj. 61,11%),
- 28 osób, dorosłych mieszkańców gminy Wodynie; było to 27 kobiet, tj. 96,43% ogółu badanych i 1 mężczyzna (tj. 3,57%),
- 11 osób dorosłych – 3 kobiety i 8 mężczyzn, które są właścicielami lub pracownikami punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Osiem osób spośród badanych to właściciele, a trzy to pracownicy.

Łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 75 osób. W opracowaniu zawarto informacje dotyczące działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach oraz Komisariatu Policji w Skórcu.

Młodzież – uczniowie klas ósmych szkół podstawowych

Młodzież, która stanowiła próbę badawczą, wskazuje w ankiecie świadomość problemów społecznych, jakie występują w ich otoczeniu. Znaczna część młodzieży wskazuje za istotne problemy dotyczące zanieczyszczenia środowiska – powietrza, wody, środowiska. Jednak największa ilość osób badanych zaznaczyła w kwestionariuszu problemy takie jak wzrost przestępczości, kryzys norm społecznych, problem jakim jest niewłaściwe korzystanie z mediów, Internetu, ograniczenia czasowe, hejt.

- 12 osób, tj. 33,33% ogółu badanej grupy wiekowej podało, że zna od 2 do 5 osób, które przyjmują substancje odurzające – narkotyki, dopalacze, alkohol,
- 14 osób, tj. 38,89% ankietowanych uczniów klas ósmych informuje, że próbowały alkoholu,
- 32 osoby, tj. 88,89% ogółu badanych wskazało, że ich rówieśnicy próbowali papierosów,
- 16 osób, tj. 44,44% korzysta z Internetu 1 do 2 godziny dziennie, a 11,11% podało, że jest to powyżej 5 godzin!,

⁶⁾ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 2469)

⁷⁾ Wikipedia

- 18 osób czyli 50,00% ankietowanych uważa, że problem uzależnienia od Internetu w ich środowisku rówieśniczym jest bardzo powszechnym,
- 23 osoby, tj. 63,89% badanej młodzieży wskazało, że zna osoby, które zostały skrzywdzone wskutek przestępstwa internetowego (komentarze, zniesławienie, hejt),
- 19 osób – 52,78% ogółu grupy badanej podało, że nie zna osób doświadczających przemocy,
- znaczna większość – 26 osób (72,22%) osób objętych badaniem nie posiada wiedzy, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji uzależnienia czy przemocy.

Dorośli mieszkańcy gminy Wodynie

Znaczna liczba udzielonych odpowiedzi wskazuje na to, że dla dorosłych mieszkańców gminy Wodynie bardzo istotnym jest problem zanieczyszczenia krajobrazu, następnie kryzys rodziny, kryzys norm moralnych, nieumiejętne korzystanie z mediów, Internetu, utrata prywatności, fałszywa tożsamość, ograniczenia czasowe, hejt oraz podejmowanie zachowań ryzykownych.

- 10 osób, tj. 35,72% ogółu badanej grupy podało, że zna od 2 do 5 osób, które przyjmują substancje odurzające – narkotyki, dopalacze, alkohol,
- 22 osoby, tj. 78,57% wykazało, że nie pali papierosów,
- 14 osób (50,00%) ankietowanych podało, że spożywa alkohol kilka razy w roku,
- 14 osób (50,00%) osób badanych wskazało, że najczęściej spożywa niskoprocentowe napoje alkoholowe, piwa smakowe,
- 23 osoby, tj. 82,14% ankietowanych korzysta z Internetu 1-2 godziny dziennie, a 3 osoby (10,71%) podało, że jest to powyżej 3-4 godziny, głównie w celu dokonania zakupów bądź opłat, w celu poszukiwania ważnych informacji oraz w celu kontaktowania się przez portale społecznościowe ze znajomymi,
- 14 osób – 50,00% ankietowanych uważa, że problem uzależnienia od Internetu w ich środowisku jest dość powszechny,
- 11 osób, tj. 39,29% badanej grupy wskazało, że zna osobiście lub ze słyszenia osoby, które zostały skrzywdzone wskutek przestępstwa internetowego (włamanie na konto, oszustwo, wyłudzenie, zniesławienie, itp.),
- 7 osób czyli 25,00% ogółu grupy badanej podało, że zna osoby doświadczające przemocy,
- znaczna większość osób objętych badaniem podaje, że wie, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji uzależnienia czy przemocy.

Osoby sprzedające napoje alkoholowe

Z odpowiedzi osób ankietowanych wynika, że mają one świadomość szkodliwości napojów alkoholowych zarówno dla zdrowia ludzkiego, jak też tego, że osoby będące pod wpływem alkoholu stanowią zagrożenie, niebezpieczeństwo nie tylko dla siebie samych ale i dla otoczenia.

Sprzedawcy - 9 osób z grupy poddanej badaniu, tj. 81,82% podaje, że kilka razy w roku mają miejsce sytuacje kiedy to osoba nieletnia próbuje kupić alkohol, a 5 osób (45,45%) udzieliło informacji, że nie mają miejsce sytuacje w których ktoś spożywa alkohol w obrębie sklepu. Żaden ze sprzedawców nie podał, aby kiedykolwiek sprzedał napój alkoholowy osobie nieletniej. 8 osób czyli 72,73% ogółu grupy badanej wskazuje, że zawsze prosi o dokument potwierdzający pełnoletność kupującego. Z przeprowadzonych badań wynika, że lokalni sprzedawcy w sposób odpowiedzialny podchodzą do sprzedaży napojów alkoholowych.

Wnioski wynikające z diagnozy:

-zasadne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom,

-wspieranie rozwoju praktycznych umiejętności dzieci, młodzieży w zakresie rozwiązywania konfliktów, komunikacji bez przemocy, radzenia sobie ze stresem, sytuacjami kryzysowymi, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji oraz potrzeb,

-umożliwianie rozwijania pasji, zainteresowań oraz kształtowanie w nich postawy twórczości, kreatywności i motywowanie do podejmowania nowych wyzwań,

-wzmacnianie w dzieciach, młodzieży poczucia własnej wartości, przynależności, skuteczności i sprawczości,

-tworzenie pozytywnej atmosfery współpracy w szkole, która będzie umożliwiać samodzielne podejmowanie decyzji i ponoszenie za nie odpowiedzialności,

-edukowanie w zakresie cyberprzemocy oraz umiejętnego, bezpiecznego korzystania z Internetu – pobudzanie świadomości prawną uczniów, dotyczącej ochrony własnych danych w sytuacjach niebezpiecznych,

-udoskonalanie i modyfikowanie szkolnych systemów przeciwdziałania przemocy i uczenie reagowania na przemoc,

-organizowanie spotkań edukacyjno-informacyjne z zakresu profilaktyki dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów, jak też dla rodziców.

4. PROFILAKTYKA ZAADRESOWANA DO DZIECI I MŁODZIEŻY

- rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

„a) Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, siecioholizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Na podstawie wielu dotychczasowych badań za czynniki chroniące uznaje się:

- pozytywne relacje z istotnymi osobami z najbliższego otoczenia, w tym z rodzicami lub opiekunami oraz z rówieśnikami i innymi ważnymi osobami (np. posiadanie naturalnego mentora), kontrola rodzicielska, ale i zaangażowanie rodziców w życie dziecka, ciepło, silne więzi rodzinne, jasne zasady i standardy zachowania, poczucie zaufania i wsparcia.
- cechy i własności indywidualne młodego człowieka (np. towarzyskie usposobienie i zrównoważony temperament), pozytywny obraz siebie (samoocena), kompetencje psychospołeczne;
- jakość szkolnictwa (np. pozytywny klimat szkoły, wysoka jakość nauczania),
- zasoby pozarodzinnego otoczenia społecznego i miejsca zamieszkania (wsparcie wspólnoty religijnej, zorganizowane zajęcia pozaszkolne, bezpieczne sąsiedztwo, dostęp do pomocy itd.).

Do wspólnych czynników ryzyka należą:

- brak wsparcia ze strony rodziców i konflikty w rodzinie,
- silna potrzeba mocnych wrażeń,
- impulsywność i skłonność do ryzyka,
- niska samoocena,
- niepowodzenia w nauce szkolnej,
- słaba więź ze szkołą,
- deficyty w umiejętnościach radzenia sobie ze stresem lub trudnymi emocjami.

Poza uniwersalnymi czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi, są również specyficzne w przypadku każdego z uzależnień behawioralnych. Na przykład, czynnikami ryzyka nałogowego hazardu są zniekształcenia poznawcze w ocenie szansy na wygraną w grze losowej, predyspozycje do poszukiwania mocnych wrażeń, niska samoocena, deficyty funkcji poznawczych, rówieśnicy, którzy uprawiają gry hazardowe, łatwa dostępność do gier hazardowych, zaniedbania w sprawowaniu opieki rodzicielskiej, reklama konsumpcyjnego stylu życia.

Ryzyko problemowego korzystania z Internetu jest związane z takimi czynnikami jak: niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia nastroju, lęk, nieśmiałość, nadpobudliwość psychoruchowa, niewłaściwy monitoring zachowań dziecka w Internecie, zaburzenia zachowania i nadużywanie substancji psychoaktywnych. W piśmiennictwie podkreśla się ponadto, iż w przypadku problemowego używania

Internetu istotnymi czynnikami ryzyka są nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny (np. niewłaściwy monitoring zachowań dziecka) oraz deficyty relacji rodziców z dzieckiem.

b) Wiodące strategie profilaktyczne

Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne, należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu/graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Natomiast do nieskutecznych form profilaktycznych należą prelekcje i pogadanki z udziałem byłych hazardzistów. Podobnie sam przekaz wiedzy o objawach zachowania nałogowego nie spowoduje, że młodzież nie będzie narażona na tego rodzaju zachowania.

c) Strategie informacyjne

Do strategii uzupełniających, czyli wykorzystywanych łącznie ze strategiami wiodącymi należy przekaz wiedzy. W tym zakresie w odniesieniu do zagrożeń behawioralnych możliwa jest np. realizacja zajęć edukacyjnych dla rodziców na temat zasad korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z Internetu i wskazanie im, jak poprzez wprowadzanie określonych zasad i monitorowanie ograniczyć ryzyko problemowego użytkowania. Podobnie uzasadnione jest przekazanie dzieciom i młodzieży instrukcji, jak używać Internetu w sposób bezpieczny i jak zachować zdrową równowagę między korzystaniem z technologii (w Internecie i poza nim) i innymi aktywnościami.

Warto upowszechniać także informacje o działającej infolinii 800 100 100. To bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji m.in. w zakresie cyberprzemocy zagrożeń związanych z nowymi technologiami. Linia czynna od poniedziałku do piątku, w godzinach 12.00-15.00 www.800100100.pl⁸⁾.

5. ZASOBY GMINY WODYNIE

Wobec tego, iż w Gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną oraz profilaktyczną prowadzoną przez szkoły i placówki systemu oświaty, a także diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących, można stwierdzić, że zarówno dzieci jak i młodzież z terenu gminy Wodynie mają możliwość rozwoju osobistego poprzez aktywne uczestnictwo w działaniach proponowanych przez w/w placówki.

Na podstawie informacji od przedstawicieli placówek oświatowych z terenu gminy Wodynie ustalono, że są w nich działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej oraz wzmacniane są czynniki ochronne. Większość uczniów w lokalnych szkołach czuje się dobrze, bezpiecznie, ma możliwość rozwijania zainteresowań poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych, sportowych, socjoterapeutycznych, piknikach, festynach. Młodzież z terenu gminy Wodynie ma możliwość interakcji społecznych poprzez przynależność do grup rówieśniczych, jakie są np. skupione przy lokalnych parafiach, np. ministranci, KSM.

Ponadto, szeroką ofertą zajęć dla różnych grup wiekowych dysponuje Gminny Ośrodek Kultury w Wodyniach. Na terenie Gminy Wodynie prowadzona jest także Placówka Wsparcia Dziennego „Radość”, z której oferty korzystają nie tylko uczniowie, ale też całe rodziny.

Rynek alkoholowy w gminie Wodynie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) – społeczna komisja działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tworzy ją zespół ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań tejże ustawy, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o zdrowiu publicznym. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

⁸⁾ Rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

W 2021 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Wodynie miała 13 posiedzeń. Prowadzono 11 postępowań o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego, z których jedno było kontynuowane od 2019 r., a 10 stanowiły nowe wnioski, które wpłynęły w roku 2021. Cztery z powyższych procedur zostały zakończone z następujących powodów:

- jedna z powodu umieszczenia osoby podejrzanej o nadużywania alkoholu w zakładzie karnym,
- jedna z powodu skierowania postępowania do sądu,
- jedna ze względu na poprawę sytuacji w rodzinie i podjęcie dobrowolnego leczenia,
- jedna z powodu braku zasadności podejmowania działań.

Wydano 25 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Wodynie przedstawia się następująco:

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Do spożycia poza miejscem sprzedaży	Do spożycia w miejscu sprzedaży
Sklepy	24	0
Bary	0	1

*Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poszczególnych rodzajów w roku 2021 przedstawiała się następująco:

Zawartość alkoholu	Do spożycia poza miejscem sprzedaży	Do spożycia w miejscu sprzedaży
do 4,5%	11	1
od 4,5 % do 18%	6	0
powyżej 18%	7	0

*Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach

W ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach działa Punkt konsultacyjno-informacyjny, w którym poradę udziela terapeuta uzależnień. W 2021 roku poradnictwem specjalistycznym w ramach działalności w/w punktu objętych zostało 31 osób, dla których udzielono 47 konsultacji⁹⁾.

Ponadto na terenie gminy Wodynie działają dwie świetlice socjoterapeutyczne przy szkołach w Wodyniach i Seroczynie. W roku 2021 ze wsparcia w/w świetlic skorzystało 73 dzieci, z których 39 z rodzin z problemem alkoholowym. Od 1 kwietnia 2022 r. na terenie Gminy działa Placówka Wsparcia Dziennego dla 30 dzieci.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu¹⁰⁾.

⁹⁾ Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach

¹⁰⁾ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. 2268 z późn. zm.)

Z różnorodnych form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach, w roku 2020 skorzystało 180 rodzin, w roku 2021 skorzystały 104 rodziny¹¹⁾ .

Zespół Interdyscyplinarny, który funkcjonuje przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, to grupa przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi - z pionu rodzinnego oraz pionu karnego, której zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. Zespół pracuje realizując procedurę „Niebieskie Karty”¹²⁾ .

W 2020 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego w Wodyniach wpłynęło 9 wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, 1 była kontynuowaną z poprzednich okresów; łącznie w 2020 r. prowadzono 10 procedur NK. W 2021 r. wszczętych procedur było 11 i 4 z kontynuowane z poprzednich okresów¹³⁾ .

Działalność policji

Policja to umundurowana i uzbrojona formacja, której zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Do jej głównych zadań należy pilnowanie przestrzegania prawa i ściganie przestępców, jak również zapewnienie ochrony i pomocy w sytuacjach kryzysowych zarówno wobec ludzi, jak i mienia. Jeżeli jest to konieczne, policja nadzoruje na poziomie operacyjnym także wszelkie służby ratownicze¹⁴⁾.

W 2021 roku na terenie gminy Wodynie policja podejmowała wiele działań, m.in. również z powodu zdarzeń, jakie miały miejsce w związku z nadużywaniem alkoholu:

Zdarzenie, wykroczenie , przestępstwo popełnione pod wpływem alkoholu	Liczba zdarzeń
Liczba przeprowadzonych interwencji policyjnych	386
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	105
Liczba zdarzeń w ruchu lądowym i pow. z ruchem drogowym	37
Liczba wypadków drogowych	3
Liczba kierujących w stanie po użyciu alkoholu	2
Liczba kierujących w stanie nietrzeźwości	6
Liczba ujawnionych przestępstw narkotykowych	0
Liczba ujawnionych osób nietrzeźwych w miejscu pracy	0
Liczba ujawnionych osób nietrzeźwych leżących w miejscach publicznych	8
Liczba interwencji dot. podejrzenia o prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub środka odurzającego	20
Liczba odnotowanych zakłóceń porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	10
Inne zakłócenia porządku publicznego	20
Nietrzeźwe osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia w Policyjnej Izbie Dziecka lub odwiezione do domów rodzinnych	0
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia w Policyjnych pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych KMP w Siedlcach	15

*Dane z Komisariatu Policji w Skórcu

Przestępstwa na terenie gminy Wodynie w roku 2021:

Nazwa przestępstwa	Ilość
Kradzież z włamaniem	3
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	9
Pobicie	1

*Dane z Komisariatu Policji w Skórcu

¹¹⁾ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach

¹²⁾ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

¹³⁾ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach

¹⁴⁾ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1882 z późn. zm.)

Z analizy danych pozyskanych od podmiotów, które biorą udział w realizacji Gminnego Programu oraz analizy „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych” wynika, że na terenie gminy Wodynie występują problemy, które dotyczą społeczności lokalnej. Główne obszary problemów w zakresie uzależnień to:

- niska świadomość mieszkańców dotycząca konsekwencji społecznych, wynikających ze spożywania alkoholu, nikotyny, narkotyków, dopalaczy, uzależnienia od gier, hazardu, przemocy w rodzinie oraz środowisku szkolnym/rówieśniczym, cyberprzemocy, a także niewłaściwego korzystania z Internetu, mediów które również prowadzi do uzależnienia:
- brak wiedzy, gdzie można zwrócić się po pomoc w związku z uzależnieniem czy przemocą,
- ukrywanie problemu zażywania narkotyków, dopalaczy,
- inicjacje młodzieży z alkoholem, papierosami oraz podejmowane próby ich zakupu,
- spędzanie przez młodzież zbyt dużej ilości czasu przed komputerem lub innym urządzeniem elektronicznym, np. telefon, smartfon),
- doświadczanie w przestrzeni internetowej utraty prywatności, fałszywej tożsamości, ograniczeń czasowych, hejtu - cyberprzemoc,
- przemoc domowa, rówieśnicza.

Zasadne jest stwierdzenie, że problem uzależnienia wśród mieszkańców gminy Wodynie – zarówno młodzieży jak i osób dorosłych jest umiarkowany. Z przeprowadzonych badań wynika, że alkohol pojawia się w życiu społecznym, ale nie jest powszechny. Zażywanie środków odurzających, narkotyków jest czynnością zabronioną, nielegalną, a zatem jest zjawiskiem ukrywanym przez społeczeństwo. Trudno wobec powyższego ocenić skalę tego zjawiska oraz wynikających z niego konsekwencji zdrowotnych jak też społecznych.

Okres pandemii był to trudny czas dla ogółu społeczeństwa, a zwłaszcza dla młodych ludzi, którzy zostali pozbawieni kontaktów bezpośrednich z rówieśnikami. Liczne, coraz to nowsze obostrzenia, powodowały to, że młodzi ludzie nie wchodzili w bezpośrednie interakcje społeczne. Czas, który spędzali w zaciszu domowym, spędzali m.in. na korzystaniu z komputera/Internetu, zarówno do nauki zdalnej, jak też poza nią. Ponadto czas pandemii zmienił realia życia społecznego, pojawiły się nowe problemy społeczne takie jak lęk, niepewność, problemy zdrowotne, m.in. depresja, z którą zmagają się również dzieci i młodzież.

W latach 2022 – 2025 zasadne jest kontynuować dotychczasowe działania wynikające z Gminnego Programu: informowanie, edukowanie, uświadamianie mieszkańców w zakresie szkodliwości używania alkoholu, narkotyków, nieumiejętnego, niekontrolowanego korzystania z Internetu, a także tworzenie warunków do świadczenia profesjonalnej pomocy mieszkańcom, w przypadkach pojawiających się problemów społecznych.

6. CEL GŁÓWNY

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 jest zmniejszenie liczby problemów uzależnienia i zapobieganie uzależnieniom oraz ich następstwom poprzez **podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Wodynie – w szczególności dzieci i młodzieży, na temat szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków i środków odurzających oraz niewłaściwego użytkowania Internetu, które prowadzi do uzależnień behawioralnych**, tj. uzależnienie od komputera/sieci internetowej, hazard, zakupoholizm, pracoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie i poszerzanie oferty działań profilaktycznych w tym programów rekomendowanych, skierowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz do rodziców.
2. Wspieranie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków i środków odurzających oraz niewłaściwego użytkowania Internetu.
3. Ograniczanie dostępu do alkoholu dla młodzieży.
4. Promowanie abstynencji oraz postaw trzeźwościowych poprzez wspieranie działań integracyjnych.
5. Wspieranie oddziaływań umożliwiających rehabilitację osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.

6. Zapobieganie zaburzeniom życia rodzinnego w związku z uzależnieniem, przemocą w rodzinie.

7. Szkolenia kadr.

Szkolenia – rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

„Na kwestię podnoszenia kompetencji zwraca uwagę Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka uzależnień w części „Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom”. Znajduje się tam zadanie „Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień”. Poniżej znajduje się przykładowa lista różnych grup zawodowych, które w swojej pracy mogą spotykać się z tematem uzależnień/zagrożeń behawioralnych i dla których w ramach gminnych programów można organizować szkolenia.

1. Nauczyciele i pedagodzy/psycholodzy pracujących w placówkach oświatowych, wychowawczych oraz w poradniach pedagogiczno-psychologicznych.

2. Profilaktycy.

3. Terapeuci z placówek leczenia uzależnień.

4. Konsultanci w punktach konsultacyjnych. Punkty konsultacyjne nie mogą być miejscem diagnozy i leczenia, ale mogą poszerzyć swoją ofertę o udzielanie konsultacji i informacji w zakresie uzależnień behawioralnych.

5. Pracownicy socjalni i asystenci rodzinni. Służby społeczne, pracując z rodziną powinny posiadać wiedzę z zakresu różnych problemów, które mogą tam wystąpić, a jednym z nich mogą być uzależnienia behawioralne czy problemowe użytkowanie Internetu/gier przez dzieci i młodzież.

6. Kuratorzy sądowi.

7. Lekarze POZ i lekarze psychiatrzy. Zarówno rodziny osób uzależnionych jak i sami uzależnieni mogą poszukiwać pomocy w związku z różnymi dolegliwościami somatycznymi i psychicznymi, których źródłem może być hazard lub inne zaburzenia czynnościowe.

8. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminne komisje po pierwsze biorą udział w pracach nad gminnym programem, którego elementem są uzależnienia behawioralne, a po drugie, prowadząc rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, mogą spotkać się z sytuacją, kiedy osoba zobowiązana jednocześnie problemowo uprawia hazard. Jakkolwiek nie jest to przesłanka do uruchomienia odrębnej procedury, to w przypadku tego rodzaju ustaleń warto przekazać stosowną informację zwrotną klientowi i motywować do poszukiwania pomocy również z powodu hazardu.

9. Grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy; podobnie jak gminne komisje mogą spotkać się z klientami stosującymi przemoc i jednocześnie z jakimś uzależnieniem behawioralnym. 10. Pracownicy kasyn i zakładów bukmacherskich (w tym szkolenie pracowników, którzy mają bezpośredni kontakt z graczem (sprzedawców, krupierów, kolektorów) z zakresu odpowiedzialnej gry. Ustawa o grach hazardowych wymaga, aby podmiot prowadzący działalność w zakresie gier hazardowych wdrożył regulamin odpowiedzialnej gry. W ich opracowaniu a także przestrzeganiu mogą być pomocne szkolenia z zakresu uzależnień behawioralnych¹⁵⁾.

7. ZADANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI

Gminny Program realizowany będzie poprzez zadania zawarte w następujących obszarach:

OBSZAR 1

Promocja zdrowia, edukacja zdrowotna i kształcenie kadr

Kierunki podejmowanych działań:

1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka konsekwencji wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania narkotyków, środków odurzających, niewłaściwego korzystania z Internetu, w tym wpływu na organizm człowieka.

2. Edukacja osób dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe.

¹⁵⁾ <https://www.fundacja-inspiratornia.pl>

3. Upowszechnianie wiedzy na temat szkodliwości picia alkoholu, zażywania narkotyków, środków odurzających oraz niewłaściwego korzystania z Internetu.

4. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy i możliwości przeciwdziałania temu zjawisku.

5. Upowszechnianie informacji na temat dostępności do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem bądź uzależnionych jak również członków ich rodzin.

6. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Termin realizacji	Realizator
1.	Dofinansowanie pisma samorządowego, w którym będzie upowszechniana edukacja na temat szkodliwości picia alkoholu, zażywania narkotyków, niewłaściwego korzystania z Internetu	- liczba nakładu biuletynu - liczba zamieszczonych materiałów	działania ciągłe	GKRPA
2.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych wśród mieszkańców poprzez dystrybucję ich w miejscach publicznych	- liczba dystrybuowanych materiałów	działania ciągłe	GKRPA
3.	Upowszechnianie informacji na stronie internetowej na temat dostępności do działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych, placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych lub współuzależnionych	- liczba udostępnionych informacji	działania ciągłe	GKRPA Urząd Gminy GOPS
4.	Przeprowadzanie monitoringu, oceny podejmowanych działań, poprzez zbieranie danych sprawozdawczych, analizowanie	- liczba zrealizowanych działań	działania ciągłe	GKRPA
5.	Działania edukacyjne z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu; zakupy, gry, media społecznościowe, etc.	- liczba zrealizowanych działań	działania ciągłe	Placówki oświatowe
6.	Sfinansowanie szkoleń dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych	- liczba osób przeszkolonych	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA
7.	Zapewnienie stałych dyżurów specjalistów – terapeutów, psychologa, prawnika	- liczba udzielonych porad	działania ciągłe	GKRPA

OBSZAR 2

Profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca

Kierunki podejmowanych działań:

1. Wspieranie i poszerzanie oferty działań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji o potwierdzonej skuteczności lub o naukowych podstawach.

2. Wspieranie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie wypoczynku.

3. Wspieranie działań promujących trzeźwy i wolny od przemocy sposób spędzania czasu wolnego wśród dorosłych.

4. Wspieranie działań i inicjatyw promujących zdrowy styl życia - bez używek, Internetu, budujących zdrowe/poprawne relacje w rodzinach.

5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Termin realizacji	Realizator
1.	Realizacja szkolnych działań i programów profilaktycznych zgłaszanych przez dyrektorów	- liczba zrealizowanych działań - liczba osób	w razie zaistnienia potrzeby	Placówki oświatowe

	szkół (np. zapobieganie agresji i przemocy, budowanie relacji między uczniami)	uczestniczących w działaniu		
2	Wspieranie inicjatyw rozwijających różnorodne pasje dzieci i młodzieży (konkursy, zabawy integracyjne, dodatkowe zajęcia, wyjazdy, festyny, pikniki) z uwzględnieniem elementów profilaktyki	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu	w razie zaistnienia potrzeby	Placówki oświatowe
3.	Zwiększenie dostępności do zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych, socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka (zadanie obejmuje m.in. prowadzenie świetlic pozalekcyjnych)	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu	działania ciągłe	Placówki oświatowe
4.	Dofinansowanie działań skierowanych do osób dorosłych, promujących zdrowy styl życia, bez używek, rozwijających zdrowe/poprawne relacje w rodzinach, w tym. m.in. organizowanie wydarzeń mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych (festyny, pikniki, koncerty, prelekcje)	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA
5.	Zwiększenie dostępności do miejsc użyteczności publicznej, a także ich adaptacji na potrzeby wykluczonych grup społecznych (zadanie obejmuje m.in. zakup wyposażenia do świetlic wiejskich)	- liczba doposażonych miejsc - liczba osób uczestniczących w działaniu	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA
6.	Współfinansowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego. Działanie zlecone na mocy Programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	- liczba placówek dofinansowanych - liczba miejsc w placówkach dofinansowanych	działania ciągłe	GKRPA przy współpracy ze stowarzyszeniami

*Realizatorami powyższych zadań mogą być również inne nie wymienione jednostki, które mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodniach.

OBSZAR 3

Redukcja szkód i rehabilitacja (readaptacja i reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa osób z problemem uzależnienia

Kierunki podejmowanych działań:

1. Zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

2. Zwiększenia dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia (w szczególności od alkoholu).

3. Zwiększenia dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia (w szczególności od alkoholu).

4. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień, m.in. od alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Termin realizacji	Realizator
1.	Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego dla osób zagrożonych uzależnieniem, przemocą domową (zatrudnienie specjalistów, zakup wyposażenia)	- liczba punktów konsultacyjnych - liczba osób korzystających z pomocy	działania ciągłe	GKRPA GOPS
2.	Prowadzenie działań wspierających dla osób współuzależnionych z przemocą, poprzez działalność ZI i grup wsparcia	- liczba osób korzystających z pomocy - skala problemów	działania ciągłe	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA GOPS
3.	Prowadzenie działań interwencyjnych i korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, poprzez działalność ZI i prowadzenie programu	- liczba osób korzystających z pomocy - skala problemów	działania ciągłe	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA
4.	Finansowanie szkoleń przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnienia (w szczególności od alkoholu), w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba osób przeszkolonych	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA

OBSZAR 4

Organizacja Gminnego Programu oraz zapewnienie funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach

Kierunki podejmowanych działań:

1. Zapewnienie prawidłowej realizacji zadań objętych Gminnym Programem oraz prawidłowego funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Zapewnienie skutecznego przestrzegania obowiązujących przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz aktów prawa miejscowego, w tym podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

3. Ograniczania dostępności do alkoholu, narkotyków, środków odurzających.

4. Analiza sytuacji problemów i uzależnień na terenie gminy Wodynie.

5. Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Termin realizacji	Realizator - współpracujący
1.	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania GKRPA (zapewnienie lokalu, zapewnienie materiałów i wyposażenia oraz wypłata wynagrodzeń dla członków za pracę na rzecz komisji)	- liczba posiedzeń Komisji - liczba osób uczestniczących	działania ciągłe	Urząd Gminy
2.	Koordinacja działań objętych Gminnym Programem	- liczba posiedzeń Komisji - liczba osób uczestniczących - liczba zrealizowanych działań	działania ciągłe	GKRPA GOPS
3.	Finansowanie szkoleń dla członków GKRPA	- liczba szkoleń - liczba osób uczestniczących	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA
4.	Podjęcie akcji kontrolujących w stosunku do podmiotów handlujących napojami alkoholowymi pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	- liczba kontroli	zgodnie z planowanym harmonogramem kontroli	GKRPA Policja
5.	Wykonywanie lustracji oraz wydawanie postanowień o zgodności punktów sprzedaży z warunkami określonymi w uchwałach Rady Gminy Wodynie	- liczba lustracji - liczba wydanych postanowień	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA
6.	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnień	- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących - liczba podjętych terapii	działania ciągłe	GKRPA GOPS ZI
7.	Kierowanie wniosków do sądu w postępowaniu o zobowiązanie do podjęcia leczenia (w tym sporządzenie wniosku, zabranie dowodów, uzyskanie opinii biegłych, uiszczenie opłat sądowych)	- liczba spraw skierowanych do sądu	w razie zaistnienia potrzeby	GKRPA

7. ADRESACI

Adresatami Gminnego Programu są wszyscy mieszkańcy gminy Wodynie – dzieci, młodzież, osoby dorosłe, w tym seniorzy. Gminny Program zwraca także uwagę na rodziny, w których występuje zjawisko przemocy.

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są do całych grup. Działania uprzedzające z zakresu profilaktyki selektywnej skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, tych, które ze względu na swoją sytuację środowiskową narażone są na większe niebezpieczeństwo wystąpienia problemów uzależnień i przemocy (dzieci, członkowie rodzin uzależnionych, rodzin z przemocą). Program adresowany jest też do osób pijących alkohol, zażywających narkotyki w sposób ryzykowny i szkodliwy,

uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współzależnionych (działania wspierające).

8. ZASOBY I REALIZATORZY

Gminny program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach. Koordynację programu powierza się Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach. Realizatorami zadań będą jednostki organizacyjne Gminy Wodynie, w szczególności Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach, Gminny Ośrodek Kultury w Wodyniach, placówki oświatowe, we współpracy z innymi podmiotami, których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy: służba zdrowia, policja, organizacje pozarządowe oraz parafie.

9. TERMIN REALIZACJI ZADAŃ I WDRAŻANIE

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem została zaplanowana na okres od uchwalenia przez radę gminy Gminnego programu do 31.12.2025 r.

Niektóre zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Realizacja programu polega na systematyczności działań, promocji i społecznej komunikacji poprzez upowszechnianie i upublicznianie realizowanych działań oraz wyników badań na stronie internetowej Gminy Wodynie oraz piśmie samorządowym „Przegląd Wodyński”.

10. MONITORING EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ

Monitoring prowadzony jest w celu potwierdzenia działań ujętych w Gminnym Programie, odbywa się w sposób ciągły poprzez dokonywanie bieżących kontroli jakości i rzetelności realizowanych zadań, ściśle współpracę z ich realizatorami oraz analizę ankiet i interpretację danych sprawozdawczych. Monitoring prowadzi się w oparciu o wskaźniki opisane powyżej jak też na podstawie analizy informacji wymienianych między instytucjami, organizacjami, podmiotami zaangażowanymi do realizacji Gminnego Programu.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki pochodzące z tytułu opłat od napojów alkoholowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. małpki), ujęte w budżecie gminy na każdy rok, które wykonywane są w oparciu o spis zadań zawarty niniejszym Gminnym Programie oraz uchwałę budżetową Gminy Wodynie. Finansowanie opiera się także na środkach własnych organizacji pozarządowych, które ubiegają się o dotacje w ramach otwartych konkursów ofert. Działania mogą być współfinansowane ze środków pozyskanych z innych źródeł, jednakże należy pamiętać, żeby każde zadanie współfinansowane miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. W ramach posiadanych środków możliwy jest zakup usług oraz wyposażenie podmiotów będących w zasobach własnych gminy w sprzęt niezbędny do realizacji działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

12. SPOSÓB SPRAWOZDANIA

Zgodnie z art.4¹ ust.2b. ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.), zmienionej ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2469), Wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Zgodnie z ust. 2c tejże ustawy, Wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Centrum informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

13. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

Zgodnie z art. 4 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁶⁾ w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które pobierają wynagrodzenie za udział w posiedzeniu.

Ustala się, że członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonywanie czynności przysługuje wynagrodzenie w wysokości:

- a) przewodniczącemu za udział w posiedzeniu Komisji: 80,00 zł brutto bez względu na czas trwania posiedzenia;
- b) pozostałym członkom za udział w posiedzeniu Komisji: 60,00 zł brutto bez względu na czas trwania posiedzenia.

Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji.

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosław Michalczyk

¹⁶⁾ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)